

JE NUTNÉ, ABY NOVÝ TRESTNÍ ZÁKONÍK POSTIHOVAL PORUŠENÍ ZÁKAZU KONKURENCE?

JUDr. FRANTIŠEK PÚRY

předseda senátu Nejvyššího soudu České republiky

1. ÚVODEM

Toto krátké zamyšlení se zabývá skutkovou podstatou trestného činu *zneužívání informací v obchodním styku* podle stávajícího ustanovení § 128 odst. 2 trestního zákona České republiky (dále ve zkratce „tr. zák.“), jejíž obsah byl v téměř totožném znění převzat jako ustanovení § 236 odst. 2 i do původního vládního návrhu nového trestního zákoníku z roku 2004, který ovšem – jak známo – nebyl v roce 2006 schválen. Přitom právě skutečnost, že v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky došlo k vypuštění uvedeného ustanovení z projednávaného návrhu (po provedených změnách šlo o ustanovení § 230 návrhu – viz parlamentní tisk Poslanecké sněmovny č. 745 ze dne 7. 7. 2004, s nímž Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas dne 30. 11. 2005), vyvolala poměrně živou diskusi laické i odborné veřejnosti, stala jakýmsi „jablkem sváru“ mezi zastánci a odpůrci takového ustanovení a nakonec vedla nebo alespoň významně přispěla (patrně nikoli jako skutečná příčina, ale spíše záminka) k tomu, že celý návrh nového trestního zákoníku nebyl na jaře 2006 přijat a s ohledem na skončení volebního období Poslanecké sněmovny bylo nutné zahájit od počátku nový legislativní proces.

Jak je odborné veřejnosti jistě známo, skutková podstata trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. sankcionuje určité případy *porušování zákazu konkurence, tzv. seftradingu* (viz v podrobnostech zejména rozhodnutí pod č. 39/2006-I. Sb. rozh. tr.). V praxi se od jejího zavedení do trestního zákona novelou provedenou zákonem č. 557/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992 vyskytlo několik zajímavých případů, na nichž judikatura postupně od roku 1999 usměrňovala výklad a aplikaci citované skutkové podstaty.¹ S využitím případů řešených dvěma rozhodnutími Nejvyššího soudu bych se pokusil přispět do diskuse nad otázkou uvedenou v názvu mého příspěvku, tedy zda je nutné, nebo alespoň vhodné, aby i nový, opětovně připravovaný návrh trestního zákoníku obsahoval skutkovou podstatu trestného činu odpovídající stávajícímu trestnému činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák.

¹ Viz zejména rozhodnutí pod č. 41/1999, č. 36/2000, č. 21/2002-III., č. 31/2003-II. a č. 39/2006 Sb. rozh. tr.

2. DVA PŘÍKLADY ZE SOUDNÍ PRAXE

V prvním z nich, které se stalo podkladem judikátu č. 39/2006 Sb. rozh. tr., se Nejvyšší soud zabýval trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. spáchaným tím, že pachatel zneužil svého postavení ve dvou obchodních společnostech (jako člen představenstva akciové společnosti a jednatel společnosti s ručením omezeným) a jménem jedné z nich (ekonomicky silnější akciové společnosti) převzal závazek směnečného rukojmího k zajišťovací směnce a díky tomu získal úvěr ve prospěch druhé společnosti (ekonomicky slabé společnosti s ručením omezeným, neschopné splatit poskytnutý úvěr).² Skutkově šlo o to, že pachatel byl předsedou představenstva akciové společnosti A a zároveň jediným společníkem a jednatelem společnosti s ručením omezeným B, přičemž obě společnosti měly částečně shodný předmět činnosti, a v úmyslu opatřit prospěch společnosti B na úkor společnosti A pachatel uzavřel jako jednatel společnosti B smlouvu se společností s ručením omezeným C o poskytnutí úvěru ve výši 20 000 000 Kč ve prospěch společnosti B, v které se zavázal, že společnost B vystaví směnku opatřenou avalem společnosti A na částku 23 027 397 Kč, což pachatel učinil a vystavil uvedenou směnku včetně avalu a současně ji jako předseda představenstva společnosti A podepsal, takže tímto směnečným rukojemstvím se společnost A stala samostatným dlužníkem věřitele, tj. společnosti C, a to navíc za situace, kdy společnost B vyjma určitých akcií zastavených ve prospěch jiné osoby nevlastnila žádný další majetek, z něhož by mohla zaplatit tento svůj závazek vzniklý vůči společnosti C, a také tak neučinila, přičemž výše uvedený závazek společnosti A vyplývající ze směnečného rukojemství na zmíněné směnce výstavce – společnosti B vedl posléze k tomu, že společnost A uhradila místo společnosti B ve prospěch posledního nabyvatele směnky postupně částku ve výši 37 053 287 Kč, tedy původní pohledávku ze směnky a její příslušenství.

Jak je z uvedeného popisu patrné, pachatel zde zneužil institutu směnečného rukojemství (viz čl. I. § 32 odst. 1, § 47 odst. 1, 2 zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění zákona č. 29/2000 Sb.), bez něhož by společnost B vůbec nemohla získat úvěr, který pachatel jako jediný společník a jednatel této společnosti využil v podstatě ve svůj prospěch. Přitom společnost B sama nesplatila poskytnutý úvěr a ani neproplatila společnosti A její plnění ze směnky. Nejvyšší soud zde zaujal mimo jiné právní názor, podle něhož se trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. může dopustit za existence dalších okolností pachatel působící ve dvou nebo více podnikatelských subjektech, jenž s využitím informací, které má v důsledku tohoto svého postavení, uzavře či dá popud k uzavření smlouvy, kterou neoprávněně a bezdůvodně přenáší podnikatelské riziko a případnou ekonomickou ztrátu na jeden z podnikatelských subjektů, v nichž zároveň působí, a jde-li o smlouvu, z které má výhodu či prospěch jiný podnikatelský subjekt nebo kdokoli další. Takovou smlouvou může být i smlouva o úvěru, v jejímž rámci je jeden

² Jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1640/2005, které bylo uveřejněno též pod č. T 872 v sešitu č. 23 Souboru trestných rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaného Nakladatelstvím C. H. Beck, Praha 2006.

z podnikatelských subjektů, v nichž pachatel působí, zatížen závazkem směnečného rukojmího, jehož případné plnění je pro tento subjekt z hlediska jeho podnikání nevýhodné, ekonomicky tíživé, zcela nedůvodné a velmi reálně hrozící.

Druhým případem se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 22. 2. 2000, sp. zn. 4 Tz 2/2000.³ Skutkově spočíval v tom, že obviněný byl společníkem a jednatelem společnosti s ručením omezeným A s předmětem podnikání mj. i živočišná a rostlinná výroba a současně byl v rozhodné době také společníkem a jednatelem společnosti s ručením omezeným B s předmětem podnikání mj. i zemědělská činnost – rostlinná a živočišná výroba a později zootechnikem ve společnosti B. Obviněný (ve věci byl rušen zprošťující rozsudek, proto zatím nelze mluvit o něm jako o pachateli) poté, co za společnost A obdržel od zemědělského družstva C výpověď smlouvy o ekonomickém pronájmu střediska chovu prasat (farmy), za prodávající společnost A prodal zemědělskému družstvu C zvířata, krmiva, steliva, léčiva a desinfekční prostředky z dosud obhospodařované farmy za určitou cenu a za tutéž cenu poté společnost B zastoupená otcem obviněného a z popudu obviněného koupila zmíněná zvířata, krmiva, steliva, léčiva a desinfekční prostředky od zemědělského družstva C, které ovšem mělo zaplatit kupní cenu společnosti A až s několikaměsíční splatností. Přitom jednání o tomto následném prodeji vedl za společnost B právě obviněný spolu se svým otcem. Výsledkem byl tudíž takový stav, že zde zůstala společnost A zbavená majetku v podobě chovného stáda prasat s nesplacenou částí bankovního úvěru ve výši více jak 3,5 milionu Kč, který jí banka poskytla právě na nákup tohoto stáda a který zjevně nebyla schopna reálně splácet svojí jinou hospodářskou činností a ani jej nemohla částečně uhradit z částky, jež měla inkasovat za prodej stáda, neboť zde byla značně posunuta doba splatnosti kupní ceny od zemědělského družstva C. To se nakonec projevilo i vydáním soudního rozhodnutí v civilním řízení, kterým byla společnosti A uložena povinnost uhradit bance celý poskytnutý bankovní úvěr.

Nejvyšší soud zde zaujal mimo jiné právní názor, podle něhož *nevýhodnost uzavřené kupní smlouvy* může mimo jiné spočívat již ve skutečnosti, že jeden z podnikatelských subjektů (organizace či podnik ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák.), v nichž pachatel zároveň působil, byl takovou smlouvou zbaven majetku sloužícího k jedinému reálně fungujícímu podnikání, a tím mu bylo znemožněno i toto podnikání samotné, z jehož výnosů byl znevýhodněný subjekt v době před uzavřením smlouvy schopen uhrazovat své závazky, např. nesplacený bankovní úvěr. Nevýhodnost se může projevit též v nižší sjednané smluvní ceně, než za jakou mohl být určitý majetek jednoho z podnikatelských subjektů ve skutečnosti prodán, případně v tom, že byl prodán nesolventnímu kupujícímu, s dlouhou dobou splatnosti kupní ceny apod., takže subjekt, na jehož úkor byla smlouva uzavřena, nemohl své závazky uhrazovat ani z prostředků získaných skutečným prodejem.

³ Byl publikován v časopise Právní rozhledy č. 6/2000, s. 265.

3. JAK JINAK ŘEŠIT NĚKTERÉ PŘÍPADY PORUŠENÍ ZÁKAZU KONKURENCE?

Tolik oba příklady. Je otázkou, zda by jednání pachatelů popsané ve výše uvedených příkladech bylo možno posoudit jako jiný trestný čin, kdyby zde neexistovala právě možnost postihu podle § 128 odst. 2 tr. zák., a zda by dokonce neměla být trestní odpovědnost rozšířena i nad rámec stávajících možností, např. na případy, když si pachatel počíná obdobným způsobem na úkor jednoho ze dvou či více subjektů, v nichž zároveň působí a které *nemají shodný nebo podobný předmět činnosti* (resp. předmět podnikání).

Ale vraťme se k vlastní posuzované skutkové podstatě. V naší odborné literatuře se obvykle, byť bez bližší argumentace, uvádí, že ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák. je speciální ve vztahu k ustanovení *o trestném činu podvodu podle § 250 tr. zák.*, takže jednočinný souběh těchto trestných činů je vyloučen.⁴ Z tohoto konstatování pak někteří odpůrci trestního postihu zneužívání informací v obchodním styku v podobě porušení zákazu konkurence dovozovali, že si zde vystačíme s obecnou skutkovou podstatou podvodu, kterou prý lze použít i k trestnímu postihu tzv. selftradingu. Většina případů trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. posuzovaných u Nejvyššího soudu ovšem podle mého názoru vůbec nevykazovala zákonné znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák., protože k popudu nebo k uzavření smlouvy v zjištěném úmyslu a na úkor jednoho z více podnikatelských subjektů se stejným nebo obdobným předmětem činnosti, v nichž pachatel zároveň působil, došlo *bez zneužití omylu či zamlčení podstatných skutečností* některé osoby. Obvykle zde totiž pachatel vystupoval jako osoba oprávněná jednat za obě zúčastněné smluvní strany takové smlouvy, která byla výhodná jen pro jednu stranu a na úkor druhé strany, tudíž o omylu nebo neznalosti oprávněné osoby – jako předpokladu podvodného charakteru jednání – vůbec nelze mluvit. O tom ostatně svědčí oba výše uvedené příklady, v nichž pachatelé nezneužívali omylu nebo neznalosti žádné osoby, protože sami měli jednatelská oprávnění z titulu funkce ve statutárním orgánu obchodní společnosti (viz k tomu též rozhodnutí pod č. 5/2002-I. Sb. rozh. tr.). Skutkovou podstatu trestného činu podvodu, zůstane-li ve stávající podobě odpovídající ustanovení § 250 tr. zák., jak se v návrhu rekonstruovaného trestního zákoníku předpokládalo, by tedy nebylo možné vztáhnout na většinu dosud posuzovaných skutků naplňujících znaky trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák.⁵

K tomu, aby byly některé případy tzv. selftradingu postižitelné jako trestné činy podvodu, a to alespoň tam, kde se zneužívá neinformovanosti ostatních členů statu-

⁴ Viz např. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. 6., doplněné a přepracované vydání. II. díl. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 840, Novotný, F., Růžička, M. a kol. Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář). 2. doplněné vydání. Praha: Eurounion, 2002, s. 179.

⁵ Navíc konstatování o specialitě tohoto ustanovení ve vztahu k ustanovení § 250 tr. zák. o trestném činu podvodu je sporné. Speciální ustanovení by totiž mělo obsahovat všechny zákonné znaky obecného ustanovení a nějaký zvláštní znak navíc. Jak je ovšem patrné z obsahu ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák., zákonným znakem zde není uvedení kohokoli v omyl, využití omylu či zamlčení podstatných skutečností ani způsobení škody v jakékoli konkretizované výši, což jsou naopak typické znaky podvodu. Viz k tomu též příslušnou část odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 290/2006.

tárního orgánu anebo společníků obchodní společnosti, by bylo patrně nezbytné zcela změnit koncepci trestného činu podvodu vycházející z dosavadního ustanovení § 250 odst. 1 tr. zák., jak se zatím ustálila v nauce a v soudní praxi.⁶ Změna by musela spočívat v tom, že k podvodu by postačovala existence jakékoli oklamané, resp. neinformované osoby, která byla v konečném důsledku třeba i poškozena, aniž by se vyžadovalo, aby taková osoba činila v omylu určitou majetkovou dispozici spojenou s obohacením na straně jedné a způsobením škody na straně druhé (např. byla-li smlouva zatajena před ostatními členy kolektivního statutárního orgánu obchodní společnosti nebo před jejími společníky, resp. akcionáři, kteří nebyli oprávněni jednat za obchodní společnost). To je ovšem podle mého názoru poněkud netradiční pojetí, které by jistě naráželo na řadu důvodných výhrad.

V situaci popsané v druhém z výše uvedených příkladů se nabízí uplatnění skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a) tr. zák., jestliže je zřejmé, že pachatel nevýhodnou smlouvou uzavřenou na úkor jednoho podnikatelského subjektu (společnosti A), který je dlužníkem, odčerpal jeho majetek použitelný k uspokojení věřitele, tj. banky, jež poskytla úvěr. Nehledě k tomu, že uvedený trestný čin nevyjadřuje podstatu obohacovacího jednání pachatele, jeho spáchání stejně nebude přicházet v úvahu tam, kde se následek neprojeví vůči věřiteli, ale ve vztahu k jiným osobám, zejména dalším společníkům či akcionářům znevýhodněné obchodní společnosti. Ti totiž obvykle nejsou jen z tohoto titulu věřiteli obchodní společnosti (neposkytli-li jí např. půjčku), přestože vložili svůj majetek do jejího základního kapitálu. Vztah společníka, resp. akcionáře k obchodní společnosti je vymezen souhrnem práv a povinností vyplývajících zejména z příslušných ustanovení obchodního zákoníku o obchodních společnostech (§ 56 a násl. obch. zák.), ale v žádném případě ho nelze charakterizovat jako vztah mezi věřitelem a dlužníkem.⁷ Proto skutková podstata trestného činu poškozování věřitele (a obdobně trestného činu zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák.) rovněž nepokrývá všechny možnosti stávajícího ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák., zejména zůstanou-li důsledky nevýhodné smlouvy omezeny na majetek či další vztahy podnikatelského subjektu, na jehož úkor byla smlouva uzavřena.

Poněkud širší možnosti postihu majetkových dopadů nevýhodné smlouvy zajisté nabízí skutkové podstaty trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 a § 255a tr. zák. I zde ovšem platí, že jde o trestný čin, který nevyjadřuje zjištnou povahu jednání pachatele a navíc citovaná ustanovení obsahují citelně mírnější sazbu trestu ve srovnání se skutkovou podstatou podle § 128 tr. zák. Navíc může být v konkrétních případech sporné, zda a kdy vůbec vzniká škoda na cizím majetku a v čem spočívá. Jak známo, zákonným znakem trestného činu zneužívání informací v obchodním styku ani v jeho kvalifikovaných skutkových podstatách není způsobení škody, ale právě získání prospěchu, resp. v základní skutkové podstatě postačuje úmysl k tomu směřující. Mám-li se opětovně vrátit ke zmíněným dvěma pří-

⁶ Viz např. Novotný, O. a kol. Trestní právo hmotné – II. Zvláštní část. 4. přepracované vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 81 až 84, a již zmíněné rozhodnutí pod č. 5/2002-I. Sb. rozh. tr.

⁷ Shodně Šámal, P., Púry, F., Sotolář, A., Štenglová, I. Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 270.

kladům z praxe, tak zatímco v prvním z nich by se sice s jistými obtížemi dalo dovést způsobení škody na cizím původně spravovaném majetku (společnosti A), ovšem ke škodě došlo až v době, kdy pachatel již tento majetek nespravoval (v mezidobí přestal být členem představenstva i akcionářem společnosti A), v druhém z příkladů je sporné, zda vůbec lze mluvit o škodě, pokud kupní cena za převedený majetek měla být zaplácena, byť se značným zpožděním, které přineslo znevýhodnění společnosti A neřešitelné potíže.⁸

Není mou ambicí provádět zevrubnou analýzu všech možných ustanovení trestního zákona, jejichž užití by mohlo nahradit trestní postih zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. Z dosud podaného přehledu je však zřejmé, že tato skutková podstata má poměrně specifické zákonné znaky a trestní postih tzv. selftradingu podle jiných ustanovení by byl přinejmenším obtížný a nikoli výstižný. To přiměřeně platí rovněž o zmíněném neschváleném návrhu nového trestního zákoníku, který ostatně původně obsahoval právě skutkovou podstatu odpovídající citovanému ustanovení. Zbývá tedy učinit úvahu, za je existence takové skutkové podstaty účelná, anebo jde jen o zbytečnou kriminalizaci podnikání.

4. JE TRESTNÍ POSTIH TZV. SELFTRADINGU ZBYTEČNOU KRIMINALIZACÍ PODNIKÁNÍ?

Jak již bylo judikováno, skutková podstata trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. nemá tzv. blanketní dispozici, neboť neodkazuje na ustanovení obchodního zákoníku upravující zákaz konkurence a nepodmiňuje trestní odpovědnost porušením takového zákazu, ale trestní zákon v ní stanoví vlastní znaky charakterizující porušení zákazu konkurence, včetně postavení pachatele, typu jednání a specifického úmyslu (viz rozhodnutí pod č. 39/2006-I. Sb. rozh. tr.). Přesto v této souvislosti stojí za pozornost, že i *mimotrestní úprava zákazu konkurence* v kapitálových obchodních společnostech obsažená v § 136 a § 196 obch. zák. byla zákonem č. 142/1996 Sb. *zpřísněna*, protože do jeho účinnosti mohly společenská smlouva nebo stanovy, resp. stanovy nebo usnesení valné hromady zúžit rozsah zákazu konkurence členům statutárního orgánu společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, od účinnosti citovaného zákona ho lze jen rozšířit nad rámec zákonných omezení. To by sice na jedné straně mohlo odůvodnit rezignaci na trestní postih porušování zákazu konkurence, na druhé straně tím však zákonodárce vyjádřil své preference v tomto směru a reagoval na zneužívání dřívější příliš benevolentní zákonné úpravy umožňující v podstatě vyloučit zákaz konkurence.

Podíváme-li se na trestní postih tzv. selftradingu podle § 128 odst. 2 tr. zák. *ze statistického hlediska*, zjistíme, že podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo v roce

⁸ Přitom jak bylo judikováno již v rozhodnutí pod č. 21/2002-III. Sb. rozh. tr., „nemusí výhoda nebo prospěch z jednání pachatele na úkor jednoho nebo více podniků nebo organizací, v nichž zároveň působí, spočívat jen v tom, že je věc prodána za nižší hodnotu, než jakou skutečně má, ale naplnění tohoto zákonného znaku může rovněž záležet např. v tom, že kupujícímu byla poskytnuta možnost splátek kupní ceny, ač jiní zájemci by zaplatili celou kupní cenu najednou.“

2005 (údaje za rok 2006 zatím nejsou k dispozici) pravomocně odsouzeno za trestný čin podle § 128 tr. zák. celkem 20 osob, které spáchaly 22 těchto trestných činů (statistika zde sice nerozlišuje jednotlivé odstavce ustanovení § 128 tr. zák., ale v praxi se zpravidla stíhá jen alternativa podle § 128 odst. 2 tr. zák.). To je jistě mizivé procento z celkem odsouzených asi 67 500 osob za celkem asi 128 000 trestných činů v tomtéž roce. Navíc nelze přehlédnout, že v dalších 13 případech došlo ke zproštění obžaloby a v 7 případech k zastavení trestního stíhání pro trestný čin podle § 128 tr. zák., takže zde soudy rozhodně nepřebírají nekriticky závěry obžaloby, ale prakticky v polovině obžalovaných věcí nebyly stíhané osoby vůbec odsouzeny. Podobná čísla nabízí období roku 2004: pravomocně odsouzeno 14 osob za 14 trestných činů podle § 128 tr. zák., zproštění obžaloby v 11 případech, zastavení trestního stíhání v 8 případech. Uvedená data podle mého názoru rozhodně nesvědčí o tendencích ke kriminalizaci podnikání právě prostřednictvím skutkové podstaty probíraného trestného činu.

Je-li tato vědecká konference mezinárodní s účastí našich kolegů ze *Slovenské republiky*, pak je z hlediska trestního postihu tzv. selftradingu jistě nanejvýš zajímavé nahlédnout i do jedné z nejnovějších zahraničních trestněprávních úprav, protože právě na sousedním Slovensku je od 1. 1. 2006 účinný nový trestní zákon přijatý pod č. 300/2005 Z. z., aniž bych v této souvislosti hodlal provádět rozsáhlou srovnávací analýzu s dalšími státy. Slovenský trestní zákon totiž obsahuje dokonce *dvě skutkové podstaty* umožňující trestní postih zákazu konkurence: je to jednak jeho ustanovení § 265 odst. 2, které je jednou z alternativ trestného činu zneužívání informací v obchodním styku a jehož formulace zcela odpovídá českému ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák. Kromě toho je zde skutková podstata trestného činu porušování zákazu konkurence podle § 244 slovenského tr. zák., kterou naplní ten, kdo jako osoba povinná dodržovat zákaz konkurence podle zákona poruší zákaz uvedený v takovém zákoně a způsobí tím jinému větší škodu, resp. podle přísnější právní kvalifikace škodu velkého rozsahu. Dostupná slovenská odborná literatura se však zatím nezabývala vzájemným vztahem obou zmíněných skutkových podstat a ve výkladu ke každé z nich se odkazuje prakticky na stejná ustanovení slovenského obchodního zákoníku upravující zákaz konkurence.⁹ Je proto otázkou, které z těchto ustanovení má mít přednost, nebo zda je možný i jejich jednočinný souběh. Přitom přísnější sankci v kvalifikovaných skutkových podstatách obsahuje ustanovení § 265 slovenského tr. zák., byť základní skutková podstata v § 244 odst. 1 slovenského tr. zák. obsahuje poněkud přísnější sazbu trestu odnětí svobody (6 měsíců až 3 roky) než základní skutková podstata podle § 265 odst. 2 slovenského tr. zák. (až na 3 roky). Jisté pochybnosti pak může vzbuzovat i odkaz v § 265 odst. 2 slovenského tr. zák. na úmysl uvedený v § 265 odst. 1 slovenského tr. zák., kde ovšem není zmínka o žádném specifickém úmyslu (jde patrně o nežádoucí relikty vyplývající z existence původního ustanovení § 128 odst. 1 českého i slovenského tr. zák.). I pro nás tudíž bude jistě podnětné, jak si s uvedenou právní úpravou trestního postihu zákazu konkurence poradí teorie i praxe u našich slovenských kolegů.

⁹ Srov. *Samaš, O., Stiffel, H., Toman, P.* Trestný zákon. Stručný komentár. 1. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 521 a 558, *Čentěš, J. a kol.* Trestný zákon s komentárom. Žilina: Eurokódex. Poradca podnikateľa, 2006, s. 349, 350 a 374, *Ivor, J. a kol.* Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 1. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 188, 189, 218 a 219.

5. ZÁVĚREM

Na otázku položenou v názvu tohoto příspěvku bych odpověděl tak, že existenci skutkové podstaty postihující některé případy porušení zákazu konkurence, resp. toho, co nazýváme jako selftrading, v novém trestním zákoníku považují zatím *za rozhodně vhodnou, ne-li přímo nutnou*. Naše podnikatelské prostředí je zatím podle mého názoru stále poněkud nezvzářelé a setkáváme se v něm s mnoha nežádoucími jevy, na něž je třeba reagovat i přiměřenou trestní represí a které nelze výstižně kvalifikovat podle jiných ustanovení, aniž by zde byla důvodná obava z kriminalizace podnikání. Dokonce – jak jsem naznačil již výše – si umím představit určité zpřísnění trestního postihu ve srovnání se stávajícím stavem, pokud jde o nutnost stejného či obdobného předmětu konkurujících si podnikatelských subjektů. Na druhé straně by trestní právo mělo sankcionovat *jen nejzávažnější případy* vyjádřené nikoli pouhým úkorem, ale *skutečnou újmu na právech* jiných osob, byť nikoli jen na právech majetkových. Újma (nejen tedy škoda, kterou mnohdy nelze dost dobře vyčíslit) by měla dosahovat určitého vyššího rozsahu, ovšem dostatečně konkretizovaného, jak vyžaduje předpokládané formální pojetí trestného činu. Zcela mimo trestní sankci by pak mělo zůstat jednání, které nemá nepříznivé důsledky pro nezainteresované osoby, třebaže by bylo formálně na úkor některého z podnikatelských subjektů, v nichž určitá osoba zároveň působí (např. v některých případech obchodních společností s jediným společníkem, resp. akcionářem).¹⁰

IST ES NÖTIG, DEN VERSTOSS GEGEN KONKURRENZVERBOT IM NEUEN STRAFGESETZBUCH ZU VERFOLGEN?

Zusammenfassung

Der Autor des Fachartikels „Ist es nötig, den Verstoß gegen Konkurrenzverbot im neuen Strafgesetzbuch zu verfolgen?“ befasst sich mit der Problematik des § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs (sog. selftrading), wobei er die Möglichkeiten der weiteren Perspektive dieser Bestimmung in dem neuen Strafgesetzbuch erwähnt.

Vor dem Hintergrund der konkreten Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes der Tschechischen Republik weist der Autor auf die Begründung des gegenständlichen Straftatbestands.

Was die erste Entscheidung des Obersten Gerichtshofes betrifft, die der Autor in seinem Fachartikel erwähnt hat (es geht um die Entscheidung Nr. 39/2006, die in der Sammlung der Gerichtsentscheidungen und Rechtsstellungen publiziert wurde), erinnert er daran, dass der Oberste Gerichtshof in dieser Entscheidung festgestellt hat, dass die Straftat laut § 128 des tschechischen Strafgesetzbuchs vom Täter begangen werden kann, wenn dieser Täter grundlos das unternehmerische Risiko und etwaigen ökonomischen Verlust auf den anderen Subjekt übermittle. Der Autor betont, dass zu diesem gesetzwidrigen Verhalten aufgrund des unvoreilhaftigen Vertrags kommt.

¹⁰ V tomto směru se již nyní dovozuje beztrestnost jediného společníka a jednatele společnosti s ručením omezeným, který jednal ke škodě majetku této společnosti, aniž se to dotklo práv třetích osob – viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, publikované pod č. T 772. v sešitu č. 13 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaného Nakladatelstvím C. H. Beck, Praha 2005.

In der zweiten Entscheidung (das Urteil des Obersten Gerichtshofes vom 22. 2. 2000, Aktenz. 4 Tz 2/2000) hat der Oberste Gerichtshof zur Schlussfolgerung gelangt, dass der unvorteilhafte Vertrag im Abgeld des Kaufpreises besteht oder darin, dass das Vermögen eines unternehmerischen Subjekts dem zahlungsunfähigen Käufer verkauft wird, wobei die lange Zahlungsfrist des Kaufpreises verabredet wird. Das Wesen der strafrechtlichen Verhaltung im Sinne des § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs kann also auch darin liegen, dass einer der unternehmerischen Subjekten, in dem der Täter zugleich auftritt, das zum Unternehmen verfügbare Vermögen loswird.

Der Autor beabsichtigt auch die Möglichkeit die strafrechtliche Verhaltung des Täters, die anders dem Straftatbestand laut § 128 des tschechischen Strafgesetzbuchs entspricht, als den Betrug beurteilen. Nach der Meinung des Autors wurden jedoch die meisten Fälle der Straftaten laut § 128 des tschechischen Strafgesetzbuchs, die vor dem Obersten Gerichtshof verhandelt wurden, nicht als Straftat des Betrugs laut § 250 des tschechischen Strafgesetzbuchs beurteilt. In diesem Sinne betont der Autor, dass es zum unvorteilhaften Vertragsabschluss aufgrund keines betrügerischen Verhalten kam. Der Autor ist daher überzeugt, dass es für solche Fälle eine neue Auffassung der Straftat laut § 250 des tschechischen Strafgesetzbuchs gelten sollte. Das könnte z. B. bedeuten, dass es zum Begehen dieser Straftat die Existenz irgendwelche bedrogene Person genügen würde, ohne dass diese Person Vermögensrechtshandlung vornehmen würde und damit zusammenhängender Schaden entstanden würde.

Neben die Straftat im Sinne des § 250 des tschechischen Strafgesetzbuchs kommt in Frage auch die Strafverfolgung für die Straftat laut § 256 Abs. 1 Buchstabe b) des tschechischen Strafgesetzbuchs. Wie vom Autor angeführt ist, diese Bestimmung bedeckt aber nicht alle Möglichkeiten, die im § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs verankert sind. Der Autor führt weiter an, dass die strafrechtlichen Verhaltung im Sinne des § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs durch die Straftat laut § 255 und § 255a, die allerdings niedrige Strafsätze beinhalten.

Im Fachartikel wurde vom Autor auch betont, dass mit dem ähnlichen Tatbestand wie im § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs verankert ist, die Strafgesetzbücher der anderen Staaten rechnen. In diesem Zusammenhang weist der Autor auf die slowakische Rechtsregelung hin. Überdies gibt der Autor an, dass es in der Tschechischen Republik zur keinen Häufung dieser Straftat gekommen ist.

Zum Schluss hat der Autor festgestellt, dass die Rechtsregelung der Straftat laut § 128 Abs. 2 des tschechischen Strafgesetzbuchs notwendig ist. Das unternehmerische Umfeld in der Tschechischen Republik ist seiner Meinung nach bisher nicht ausgereift. Der Autor ist überzeugt, dass es sinnvoll wäre, die Strafe für diese Straftat verschärfen. Auf der anderen Seite betont er, dass zur strafrechtlichen Verfolgung nur in den wichtigsten Fällen kommen sollte.

Schlagwörter: missbrauch der informationen in geschäftsverkehr, selftrading, unvorteilhafter vertragsabschluss, konkurrenzverbot

Klíčová slova: zneužívání informací v obchodním styku, selftrading, uzavření nevýhodné smlouvy, zákaz konkurence